

Prin cultură la putere!

Andrei Șaguna

Al. Mocioni a fost un susținător constant al Bisericii Ortodoxe Române, în gândirea lui văzând biserica ca o instituție cu înaltă chemare, istorică, sacră și morală

factor politic, bisericesc, cultural și economic în viața și istoria Românilor din fostul Regat al Ungariei. Ei au contribuit la cristalizarea destinului istoric al neamului nostru ...

... nu se poate „pîrî regele la împărat” ...

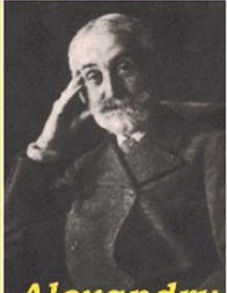
1812 1880

Andrei Mocioni

“Spune-mi să-mi redeie cel puțin pacea, dacă nu-mi poate restitui încrederea ce mi-a răpit-o cei de sus”

Dorința mea este ca voi să luptați pentru susținerea și înflorirea familiei și să păstrați în toate împrejurările caracterul ei tradițional, național și confesional ...

Alexandru Mocioni
1841 1909

Nu i-a captivat nici puternicul curent de maghiarizare și de contopire în națiunea etnică ungară ...

șagunism - tribunism - sămănătorism

„mi-ar fi rușine a ieși între oameni cu titlul de comite ...” - conservatismul sănătos - a păstra caracterul românesc și ortodox al urmașilor săi!

Fiii preotului Constantin Mocioni s-au afirmat ca mari comercianți, înnobilarea lor și întemeierea celor două linii nobile afirmându-i ca un «**factor politic, bisericesc, cultural și economic** în viața și istoria Românilor din fostul Regat al Ungariei. **Ei au contribuit la cristalizarea destinului istoric al neamului nostru.** Pe lângă **imperativul sângelui și educației** ei au avut și aceste circumstanțe norocoase (...) prin avere și educația aleasă, primită în familie și în școală, se ridică pe o treaptă socială și culturală excepțională pentru marea familie de țărani a neamului românesc, cu preoții și puținii ei cărturari și intelectuali, ieșiți din pătura de jos, săraci și umiliți, în Ungaria de altădată. Concomitent cu această situație materială și socială, ridicarea, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, a ambelor linii ale familiei în clasa privilegiată a nobililor, împrumută membrilor ei un prestigiu și o importanță în viața politică și economică a poporului român (...). În anul 1865, când contele Zichy, cancelarul aulic al Ungariei, comunică – printr-un prieten al familiei (notă autor: Vincențiu Babeș) – intențiunea sa de a propune împăratului Francisc Iosif ridicarea membrilor familiei Mocioni la rangul de conți, titlu care conferea și demnitatea de membru de drept în „**Casa Magnaților**” (senatul ungar), Andrei Mocioni îi răspunde: „**Spune-mi să-mi redeie cel puțin pacea, dacă nu-mi poate restitui încrederea ce mi-a răpit-o cei de sus**”,

iar fratele lui, Antoniu, declară: „**Cei de sus ne cred netrebnci sau nebuni și nu știu că mi-ar fi rușine a ieși între oameni cu titlul de comite (Graf) pe cât timp țin mizerabila situațiune de astăzi a națiunii române**”. De fapt, niciun vlăstar din generația luptătoare și istorică a Mocioneștilor n’a primit decorații și distincții, ranguri și titluri dela Împăratul Austriei și Regele apostolic al Ungariei, Francisc Iosif. Conservatismul sănătos al Mocioneștilor și puternica lor conștiință ortodoxă au rezistat, cu toate relațiile de înrudire cu familii străine, maghiare, sârbești și germane, tuturor ispitelor și ocaziunilor de înstrăinare de neam și ortodoxie. **Nu i-a captivat nici puternicul curent de maghiarizare și de contopire în națiunea etnică ungară**, ce prindea în mrejele sale mai ales familiile fruntașe și intelectuale ale naționalităților, unele total lipsite, iar altele cu prea puține așezăminte pentru dezvoltarea și afirmarea culturii lor naționale. (...)»

Alexandru Mocioni a fost un susținător constant al Bisericii Ortodoxe Române, în gândirea lui văzând biserica ca o instituție cu înaltă chemare, istorică, sacră și morală și o mare responsabilitate în fața istoriei. Reproducem din lucrarea „**Personalități marcante ...**” (Maria Berényi): «Colaborator apropiat al mitropolitului Andrei Șaguna, Alexandru Mocioni a fost mereu în primele rînduri ale apărătorilor cauzei Bisericii ortodoxe române din vestul Carpaților, dîndu-și aportul la redactarea Statutului șagunian în spirit democratic. Ca membru permanent în (...), în congresul național bisericesc al Mitropoliei Sibiului, cu prestigiul, experiența și cu posibilitățile sale materiale, el a fost sprijinitorul convins al Bisericii. Despre misiunea ei și-a spus convingerile, în cuvîntările prilejuite de comemorarea lui Șaguna în 1898, la congresul național bisericesc din anul următor, la instalarea mitropolitului Mețianu în 1899 și în lucrarea sa „**Religie și știință**”, publicată în 1905. Donează pentru construirea bisericii catedrale din Sibiu 60.000 coroane de aur, sumă impresionant de mare. Mult a contribuit Alexandru Mocioni și la susținerea și asigurarea drepturilor enoriașilor români ai bogatei și frumoasei Biserici Ortodoxe Greco-Valache din Pesta. După decesul preotului român al acestei biserici, Ioanichie Miculescu, la finele anului 1887, majoritatea grecilor – maghiarizați – au hotărât, în adunarea parohială din 6 februarie 1888, eliminarea limbii române, în care se făceau serviciile divine din două în două săptămâni, și numirea unui preot de naționalitate macedoromână, care să slujească numai în limba greacă. Ministrul Cultelor a aprobat această hotărîre, fără a mai asculta forul bisericesc competent. În fața acestei nedreptăți, Al. Mocioni s-a înfățișat în fruntea unei delegații, compusă din fruntașii români din Budapesta: (...), la împăratul Francisc Iosif, și a cerut respectarea ordinii de drept, (...) Suveranul a promis reexaminarea acestei chestiuni dar ministrul maghiar a respins din nou cererea românilor. (...) Pentru a păstra caracterul românesc și ortodox al urmașilor săi, **Alexandru Mocioni a impus**, în vara anului 1901, **tuturor membrilor familiei sale o convenție**: „Dorința mea este ca voi să luptați pentru susținerea și înflorirea familiei și să păstrați în toate împrejurările caracterul ei tradițional, național și confesional. **Acei membri ai familiei, cari ar nesocoti aceste obligamente, să fie excluși din sînul ei asemenea ramurilor uscate**. Descendenții de sex bărbătesc își vor ținea drept datorie necondiționată, ca toți copiii lor, fără deosebire de sex, să fie botezați și crescuți în sînul bisericii ortodoxe. În cazul unor căsătorii cu persoane de altă confesiune creștină, să se pretindă ca o condițiune „sine qua non” trecerea acestora la biserica noastră. Dacă s-ar întîmpla ca între descendenții de partea bărbătească să fie vreunul care într-atîta s-ar uita de datorințele sale, încît din

ori și ce cauză s-ar lepăda de biserica sa, sau nu ar insista, ca confesiunea greco-orientală să fie religia copiilor săi, - un astfel de apostat să fie privit ca atare și de ceilalți membri ai familiei și ca unul exclus din sânul familiei să piardă beneficiul moștenirii favorizate, rezervată descendenților de sex bărbătesc” (...)

Scopul întregii sale activități a fost rezolvarea problemei naționale a românilor din Transilvania. S-a opus înaintării Memorandului românilor din Transilvania la Curtea imperioală, în 1892, spunând că nu este momentul oportun pentru așa ceva și, mai ales, că **nu se poate „pîrî regele la împărat”, fiind vorba despre aceeași persoană.** Dar a sărit în apărarea memorandiștilor, atunci când aceștia au fost întemnițați la Vác și la Seghedin. În vara anului 1892, a fost invitat personal și a fost primit la Castelul Peleş de către regele Carol I, iar cei doi s-au consultat despre problemele românilor din Transilvania și despre căile de soluționare a lor. Nu dispunem de nici o informație despre conținutul discuțiilor, care s-au purtat la Peleş între Carol I și Alexandru Mocioni, deoarece ambii au păstrat o tăcere strictă în acest sens.

Avem doar mărturia lui Eugen Mocioni, fratele lui Alexandru, care îi spunea lui Teodor Botiș, că toată viața Alexandru n-a vrut să-i vorbească despre cele discutate cu Carol I, spunând că sînt probleme prea importante ca să le poată divulga, dar că rezultatele se vor vedea cu timpul. În anul 1894, cu ocazia procesului Memorandumului – deși anterior se pronunțase, alături de alți politicieni, împotriva înaintării memoriului Curții vieneze, socotind că în acel moment nu era oportună – Alexandru Mocioni a cerut întregului popor român să-și afirme solidaritatea cu semnatarul său. Aceasta, fiindcă guvernul maghiar a socotit de cuviință să aducă în fața instanței de judecată pe cei ce solicitaseră, în numele milioanele de români din Transilvania și Banat, tratament nediscriminatoriu pentru toate naționalitățile din imperiu.

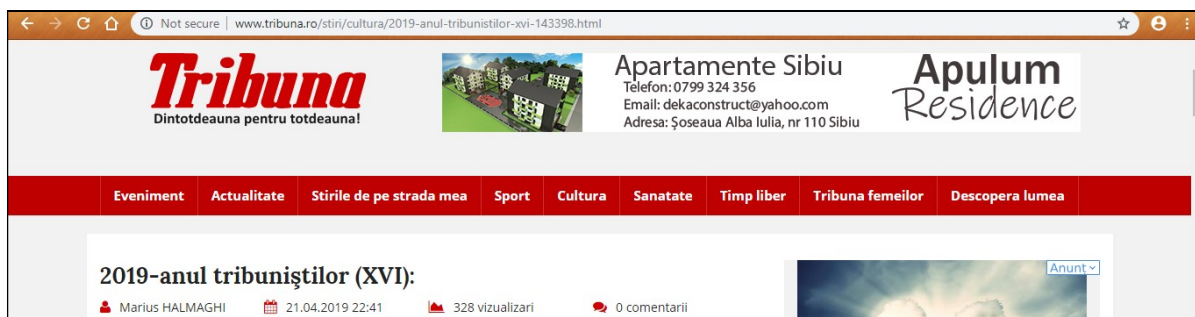
Lucru pretins de Alexandru Mocioni, încă în 1872, cu următoarele cuvinte: „Pentru politica aceasta îndreptată adeseori în contra noastră (...) nu națiunea maghiară, ci numai și numai partida guvernamentală poate să fie responsabilă. De aceea, lupta noastră politică are să fie îndreptată numai în contra acestei partide, dar nicicînd în contra națiunii maghiare, cu care în cele din urmă avem în toată privința interese solidare.”»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xvi-143398.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xvi-143398.html. The page header includes the Tribuna logo and navigation links: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "2019-anul tribunistilor (XVI):" by Marius HALMAGHI, published on 21.04.2019 at 22:41, with 328 views and 0 comments. There are also advertisements for "Apartamente Sibiu" and "Apulum Residence".

În: Tribuna, 21 aprilie 2019